

Kunffy Lajos

KUNFFY LAJOS CIGÁNYKÉPEI

Horváth János:

KUNFFY LAJOS CIGÁNYKÉPEI

Kunffy Lajos

Horváth János:

KUNFFY LAJOS CIGÁNYKÉPEI

A magyar festészetben gyakran találunk cigánytémájú képeket. Kunffy Lajos festőművészt – a polgári és a paraszti témák mellett – 1905-től harminc éven át foglalkoztatta a cigányság élete.

A századelőn Párizsban élt Kunffy Lajos, festői témák után kutatva, nyaranként hazautazott somogytúri birtokára. Azoknak a francia festőkölégáknak a szokásait követte, akik minden évben távoli utazásokat tettek Franciaország gyarmataira, Afrikába és Indiába. A párizsi világkiállítások rendezői külön pavilonokat nyitottak a gyarmatoknak, mint látványos, egzotikus furcsaságoknak. A festőművészek a világkiállításon figyeltek fel a természeti népek színes világára. Néhányan közülük így merített újszerű témát, annak révén gazdagította palettája színeit. A festői célzatú utazások Eugene Delacroix (1798–1863) marokkói élményei által ihletett festményei nyomán kezdtek elterjedni. Amikor Delacroix 1832-ben Algírban járt, egy egészen különleges élményben volt része. Sikerült bejutnia egy hárembe, s ennek eredménye az Algériai nők címen ismert képe. Ez a mű sok művész véleménye szerint, újdonságával, megtermékenyítő hatásával a modern festészet kialakulását készítette elő. A kreol bőrű, ruházatukban tüzes színeket kedvelő arab nők felgyújtották a festők képzeletét. A XIX. században bekövetkezett festészeti megújulás a naturalizmus jegyében történt. A festők kivitték állványaikat a szabadba, hogy minden örök és múlandó természeti jelenséget megragadjanak. A művész szeme látta meg először az ember és természet együttesében szorosán élő ember csoportokat. Az emberi civilizáció Európától eltérő világa más nézőpontból világítja meg az emberi életéről, érzelmekről, szokásokról, szenvedélyekről megalkotott képet. A legnevezetesebb Paul Gauguin esete, akinek Tahitiben, a természeti

Kunffy Lajos

népek körében kimunkált művészeti stílusa felfrissítette az európai klasszicizálódás útján kiművelt és megfáradt szellemet. Az etnikai másság ezen értékei megtalálhatók a cigányképekben is. Ma már ismerjük a magyarországi cigányfestő-művészek életművét. A salgótarjáni Balázs János és Péli Tamás cigányfolklorból eredő művészete vallomásszerűen, a kívülálló művészekhez képest mélyebben képviseli a cigányság kultúráját. Kunffy művészetében egyfajta kívülállói nézőpontról van szó, amelyben a festői megfigyelések során teret kapott a másságban rejlő szépség és a szociális érzékenység is. A cigánytéma Kunffy esetében a művészi programjában főszere-

Kunffy a cigányok között rajzol 1939. Fotó: Zachariás

Kunffy Lajos

pet játszó plein air naturalizmus, mind teljesebb, az impresszionizmus felé haladó fejlődését eredményezte. A kompozíciós vázlatként festett cigány képeken összegző művészi erővel, a franciák által legjobbnak vélt, önfelelt, eleven festőiséget volt képes Kunffy kiválót alkotni. Jellegzetes cigányképek vázlatos darabjai Párizsban is vevőre találtak.

A Somogytúri Kunffy Lajos Emlékmúzeum, a művész munkásságában elfoglalt jelentőségéhez mérve, sok cigányképet állít ki. A Párizsban elért legnagyobb hírnevét, sikerét és művészi elismerését a cigányképeinek köszönheti. 1905-ben, a francia becsületrend elnyerése alkalmából kapta meg édesapjától a somogytúri birtokot. Somogytúron, a falu szélén talált rá az ott ideiglenesen megtelepülő, majd tovább vándorló cigányokra. Így vall róla:

„... az 1905. évben kezdtem cigányképeket festeni, főképpen elől gombrakötött, nagyhajú, sötét arcbőrű, úgynevezett teknővájó cigányokat. Nagyon festőinek találtam ezt a népet, amint nyáron vászon sátraik körül ülve teknőket készítettek, főztek, a gyerekek mezítelenül szaladgáltak, primitív ősi benyomást keltve. Kétségtelen, hogy Indiából származnak. Amikor Albert Besnard indiai útjából hazatért Franciaországba és típusait láttam, mondtam is neki, hogy nem kell olyan messze utazni, ilyen alakokat Magyarországon is lehet festeni. Készült is egyszer eljönni, de több francia festő is, akik képeimen a magyar népet és viseletét látták. Sajnos ezen szép terveknek az első világháború vetett véget. Cigányképeim nagyrészt vevőre találtak, alig van már néhány a tulajdonomban. A párizsi 1913-iki kollektív kiállításon még sok cigány tárgyú képem szerepelt, úgyhogy a Paris-Midi című napilap kikiáltott: „le peintre des zigán”-nak (A cigányok festőjének) – reprodukálva néhány ilyen képemet.

Azonban mi történt ezekkel a cigányokkal? Nem viselték már a nagy haját. Az történt ugyanis, hogy 1914-ben a katonának besorozottaknak levágták a haját, az asszonyok ezeket a fürtöket eltették és ha valamelyik cigány hazaszökött, belülről a kalapjukba varrták. De erre a csendőrök rájöttek, ha

Kunffy Lajos

UN MAITRE HONGROIS

Lajos de Kunffy, peintre des Tziganes

Le peintre hongrois Lajos de Kunffy est un habitué de nos Salons. Chaque année, à la Société nationale des Beaux-Arts, il expose quelque grave paysage, quelque type saisissant de son pays. C'est un probe et sion d'aujourd'hui. C'est, à coup sûr, une remarquable manifestation d'art. L'observation de la vie tzigane a toujours prévalu, en M. Lajos de Kunffy, et l'on ne saurait trop l'en féliciter. Que de peintres

Tziganes

(Cliché Henri Garnier.)

Kunffy Lajos

laborieux artiste, l'un des maîtres de cette école hongroise qui s'attache si fortement à la traduction du pittoresque, et dont le représentant le plus notoire fut Munkacsy.

Or, en ce moment, M. Lajos de Kunffy expose, aux galeries Georges Petit, rue de Sèze, un imposant ensemble de ses œuvres, comptant près de cent soixante-dix numé-

Enfants tziganes

(Cliché Henri Garnier.)

étrangers, en effet, devenus les hôtes de la France, croient devoir oublier leurs paysages et leurs visages nationaux, pour devenir les peintres de nos sites français, des silhouettes rencontrées dans nos campagnes et sur nos boulevards ! Lui, tout au contraire, et bien que sept mois sur douze il vive parmi nous, à Paris même, n'a cessé d'être un peintre de la Hongrie, fort judicieusement. Et c'est à cette piété d'artiste envers sa patrie qu'il doit la bonne saveur de son art. Ses scènes tziganes vivent d'une vie intense. Un dessin très sûr les construit, et une palette ardente les anime. Mais M. Lajos de Kunffy se plaît à fixer, par surcroît, les physionomies de la rue et des champs, et il y a là, dans son exposition, certain épisode paysan (*Vers le village*, n° 115) d'une verve et d'un esprit délicieux. Cependant c'est peut-être vers les paysages que s'est plus directement exercée sa nouvelle tendance lumineuse, et maints d'entre ceux qu'il nous offre sont d'éclatantes pages de couleur. Ainsi, par exemple, la *Neige en temps gris* (n° 37), d'un sentiment délicat qui fait songer à Pissarro, les *Bouteaux*, et diverses interprétations autunnales, les *Bords du Danube*, dans une manière à la Monet. Enfin, l'on aimera la virtuosité des jolies taches, si justes, qu'il dépense en l'étude pour le *Bal de Villanor*, ou dans tels pastels, comme celui des *Jeunes filles*, d'un rare agrément de coloris.

En somme, l'exposition de M. Lajos de Kunffy est pleine d'enseignements. Sans commentaires superflus ici, écrit son préfacier, M. Léopold Honoré, bornons-nous à dire que, des étapes de la carrière de Lajos de Kunffy, de ses voyages successifs en Hongrie et des œuvres qui en résultent, il se dégage un sentiment profond où flotte, et avec accent, la vive gravité et caractère

qui pénétrèrent d'ambrosie le maître d'années, comme aussi de vérifier ses évolutions successives, de mesurer les multiples étapes qu'il se flatte d'avoir franchies, et qui l'ont conduit à sa large et claire vi-

meilleurs mieux conçus, et je ne puis pas qu'il soit possible de déterminer plus justement la haute signification de l'effort artistique du jeune maître hongrois. Tabarant.

A Paris-Midi cikke Kunffy kiállításáról, 1913.

Kerényi József

Cigányok Somogytúron 1910 k.

fiatal cigánnyal találkoztak, a fejükről a kalapot levetették, és ha a haja vele együtt lejött a fejről, tudták, hogy szökött katonával van dolguk. Jöttek háború után is hozzám, hogy festeném őket, mert ez a könnyű kereset tetszett nekik, azonban a hosszú haj nélkül. Utóbb már a gyerekek sem viseltek hosszú haját, mert rájöttek, hogy ez kényelmesebb. A férfiak így már kevésbé érdekeltek, inkább csak egy-egy szép lányt festettem, vagy az úgynevezett kolompár cigányokat, akiknek a viselete sokkal színesebb...

Kerényi József

Teknővájó cigányok

A *Tanácskozó cigányok* (1911.) egy kis patak partján négy férfi és egy asszony. Apponyi Sándor, a nagy könyvgyűjtő a kép előtt, mikor Budapesten volt kiállítva azt a megjegyzést tette, hogy úgy hatnak a cigányok rá, mint valami bibliai alakok. Ez előtt a képem előtt mutatott be Ferenczy Károly Szinyei Merse Pálnak, akit eddig nem ismertem...

Egész cigánytelep volt nálam, rendszeren 4-5 család és minthogy sok gyerekük volt, 30-40 modellem volt állandóan. Amennyire a gazdálkodás

Kunffy Lajos

engedte, minden szabad időmet köztük töltöttem, megfigyelve minden életmegnyilvánulásukat. Ez áldozatot is követelt, mert szeretnék volna összes nyárfáimat, hogy abból teknőket csináljanak. Sajnáltam nagyon ezeket a fasorokat és úgy oldottam meg a nehéz problémát, hogy csak minden második fát adtam nekik és így még sokáig élveztem ezeket a magyar ciprusokat.”

....1912 nyarán festettem meg a „Kintornás a faluban” című képemet. A kintornást körülálló gyermekekről sok pasztell tanulmányt készítettem. Több cigányképet is festettem. Az 1912 eseményeihez tartozik, hogy ebben az évben kapta meg atyám a magyar nemességet, aminek akkor még volt társadalmi jelentősége.

Mikor 1912 őszén Párisba visszatértünk, hozzá kellett mindjárt fognom a kollektív kiállításomba sorolandó képeim rendbehozatalához és bekeretezéséhez. A Georges Petit Galériával meg kellett állapodnom a katalógus formájára nézve és kiválasztottunk egy cigányképet (ma az egyik bukaresti múzeum tulajdonában), amelyet a külső borítékra reprodukáltak. A katalógus számára igen szép ismertetést írt munkálkodásomról Léopold Honoré műkritikus. A megnyitásra eljöttek az összes jó barátok és közelebbi ismerősök. Különben is mindig nagyon látogatott volt ez a Párizs szívében fekvő kiállítási helyiség. Eljött nagykövetségünk, Szécsen Miklós is, dacára az akkori háborús hangulatnak, amit Bosznia annektálása keltett. A megnyitás napján történt, éppen Poincaré újabb megválasztása a francia köztársaság elnökévé, ami a politikai szereplőket érthetően nagyon lekötötte. A kiállítás első vasárnapján a déli órákban megjelent Georges Leygues volt közoktatásügyi miniszter, aki a gyakran változó minisztériumokban mindig élén állt egyik tárcának. A világháború alatt tengerészeti miniszter volt. Ismert műgyűjtő. A hírlapok reprodukciója után mindjárt felismertem. Kevés látogatott volt éppen a helyiségben, a kiállítást felügyelő hivatalnok is ebédelni ment. Asztalánál ültem és levelet írtam. Leygues alaposan végignézte a kiállítást és

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányok (vázlat) 1911. (Georges Leygues francia miniszter tul.)

odajött hozzám, nyilván abban a hiszemben, hogy én vagyok az eladással foglalkozó hivatalnok. Nem árultam el most már, hogy a képek festője vagyok. Két kép kötötte le érdeklődését: „Somogytúr hó alatt” című és egy kisebb deszkára festett cigányokat ábrázoló, sátor előtt, alkonyati világításban. Elővettem a katalógust, melyben az árak jelezve voltak és megmutattam neki. A második kép mellett döntött, átadta névjegyét és kérte, hogy a kiállítás bezárása után küldjék lakására. Örömet és elégtételt keltett

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Vak cigányt vezet az unokája 1923.

Kunffy Lajos

bennem, hogy egy közismert műgyűjtő kollekcijába került e munkám. A napi és művészeti lapok tudósításai is megjelentek és a New York Herald-tól kezdve minden lap elismeréssel emlékezett meg munkáimról. A Le Figaro világlap szerkesztője az első oldalon megjelenő méltatást ajánlott, természetesen megfelelő honorárium ellenében, de látva szabadkozásomat arra hivatkozott, hogy ilyen cikket Munkácsy és Carolus Durand is megfizetett. Én nem találtam komoly művészhez méltónak az ilyen irányú propagandát és megelégedtem a művészeti rovatban történt megbecsülő méltatással. Mégis megtörtént, hogy a kiállításom alatt az egyik napon, déli órákban hazafelé tartva az újságárusnál, a Paris Midi című lapon, két cigányképet láttam, meglepetésemre reprodukálva és azzal a felírással Le peintre de ziganes. (A cigányok festője.) Ezeket a kritikákat eltettem, de egyéb irattal együtt eltűntek a második világháború forgatagában. A Paris Midi egyik számát azonban egy pesti láda fenekén megtaláltam.”

A magyar festészet elsőként reprodukált, s így méltán híressé vált cigánykép Csók István *Teknővájó cigányok* című műve 1903-ból. A nagyszabású plein air naturalista kép, a téma további műveléséhez jó példaként szolgált más festőink számára. A Balaton parton táborozó cigányok kedvelt témái voltak Mészöly Gézának, Rubovics Márknak is. Munkácsynak is van erdőszéli cigánytáborot ábrázoló festménye.

Rippl-Rónai József egyetlen cigányképe, egy pipázó ember, éppen Kunffynál készült 1907 körül Somogytúron. Benne a művész egy szakállas férfi ősi típusát ragadja meg.

Iványi Grünwald Béla az 1920-as, 30-as években sokszor festette a Kunffy-birtokon élő cigányokat. Kunffy cigányokat tanulmányozó figyelme intenzívebb, mint Iványi Grünwaldé. Kunffy érdeklődése túlhaladt a távolsgártartó szokásokon azzal, hogy arképi közelségbe került a cigányokhoz. Nem kevésbé közvetlen a viszony festő és modellje közt, mint falujának bármelyik emberével. Képein a teknővájó cigányok letűnt nemzedékének

Kunffy Lajos

életmódjába is betekintést nyerhetünk. Megismerjük a vándorló élet nyomán kialakult ideiglenes elszállásolási körülményeiket. Bemutatja, hogy a földön miként faragták a teknőt. Látjuk azt is, hogy a földön főztek a putri előtt, a szabad ég alatt azon ősi módon, ahogy az indiai rokonaik ma is a meleg éghajlati viszonyok közt őrzik a szokást.

Bemutat egy cigányvajdát a családjá körében. A fiatal, hosszú hajú szakállas ember arcáról külön tanulmány is készült.

A portré szerű képeken, a szembenéző modellek alakjából ősi erejű kifejezés árad. A „*Mihály cigány*” (1905.) című méltóságtejes arckép egy népvészér elszánt biztonságát hordozza. Mednyánszky László csavargó ábrázolásainak fenyegető drámája is kiérződik ebből a képből. A „*Két cigány*” (1910.) című kép esetében a cigánysors hontalan, örök vándorló közösségben élő, természeti erőkkel együttélési képes ember szellemisége és jámbor „vadsága” jut kifejezésre.

Az utóbbi képek méltán kiállják az összehasonlítást Mednyánszky László szimbolizmus felé mutató csavargó képeivel. Kunffy emberábrázoló tehetsége e képekben magasodik ki. A „Természet” ihlető erejében bízva terjesztette ki figyelmét az őt körülvevő emberek, a látható világ egyre szélesedő körére. Az ember és természet harmóniáját az életképi téma keretében dolgozta fel. Festői szemléletének fejlődése nyomán bejárta az akadémizmus, a realizmus, a naturalizmus és az impresszionizmus lépcsőfokait. Kortársa és szellemi rokona volt a Nagybányai Iskola akadémizmussal szakító és a naturalizmust zászlajára tűző mestereinek. Nagybányán is gyakran festettek cigányokat. Ferenczy Károly cigányképein a sötét háttérben álló alakokból mély tűzű, ragyogó színek tűnnek elő.

„Minden szellemi alkotás ... minden olyan kísérlet, amely az igazság megtalálására és a dolgok valóságú ábrázolására irányul, harc saját subjektivitásunk és elfogultságunk, személyes és osztályjellegű érdekeink ellen...” – állítja Hauser Arnold. A valóság megközelítésének egyfajta, a

Kunffy Lajos

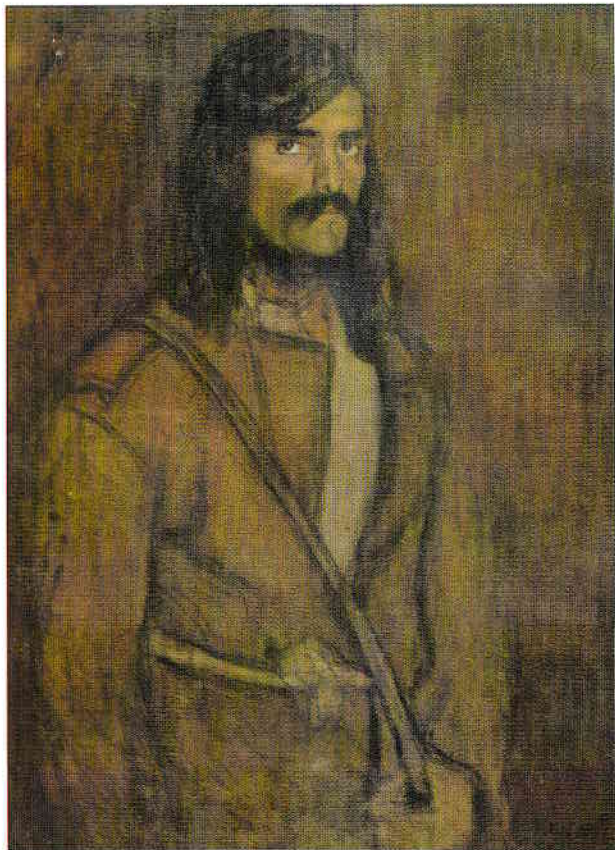
szociális érzékenységgel átszőtt módját a felsőbb osztályok nézőpontját képviselő művészek, liberális szelemük megnyilvánulásaként a „szegényember festészet” témakörében művelték. A magyar festészet fejlődéstörténetében mindez Kunffy cigányképeivel együtt az életkép, a „zsáner festészet” kategóriájába vehető. Ez persze nem minősíti le Kunffy művészetét. A zsáner fölött ugyan eljárt az idő, és a szimbolizmus talajára jutva korszerűsödött. De tudni kell, hogy a népi jelenetképekből, a zsánerből, mint a XIX. századi magyar kultúra alapvető szellemi tényezőjéből sarjadtak ki a színjátszás által elterjesztve az irodalom, a zene, a festészet és a táncművészet hazai, önálló karakterű értékei. Ilyen önálló értéként tartjuk számon Kunffy Lajos cigányképeit is.

Kunffy Lajos: A nagybőgős 1910.

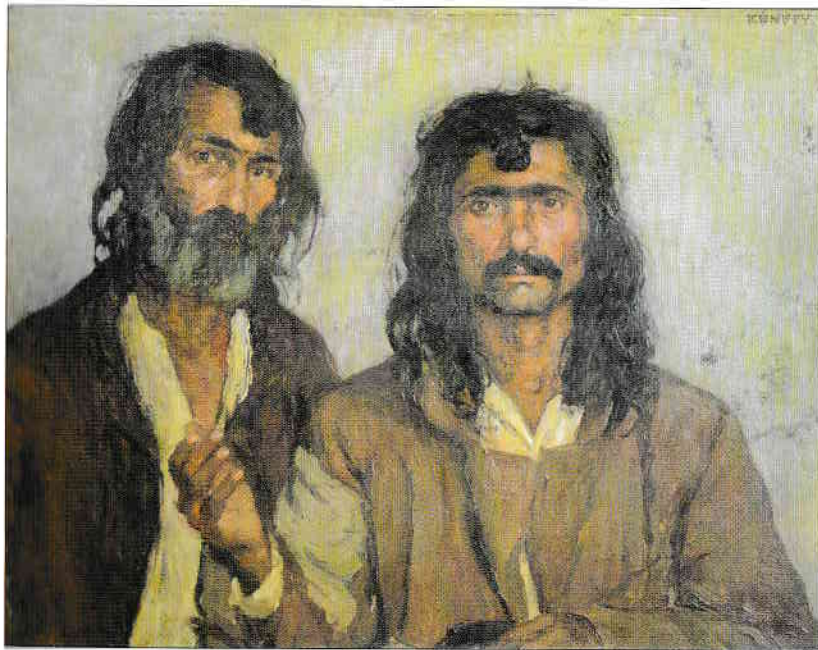

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Mihály cigány 1905. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Két cigány 1910. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Teknővájó cigányok (vázlat) 1909. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigánygyerekek 1909. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányvajda családja 1911. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Lovat vezető cigányok 1911. (olajfestmény)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Tanácskozó cigányok 1911. (olajfestmény)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányasszonyok a hídon 1911. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányasszony a putri előtt 1910. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

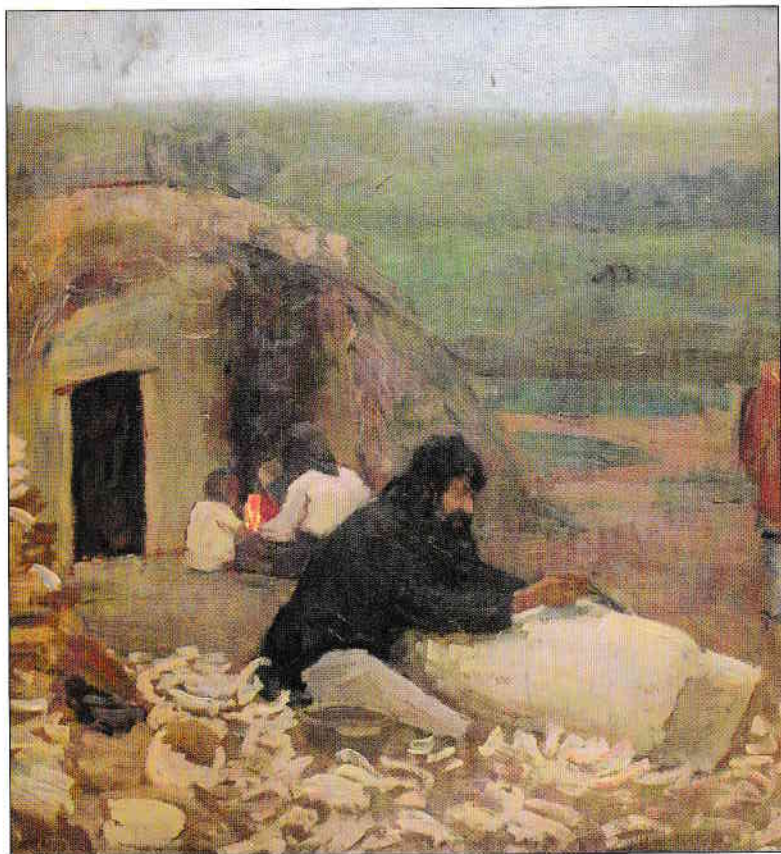
Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: A putri előtt 1911. (olajfestmény)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Téknőfaragó cigányok 1911. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

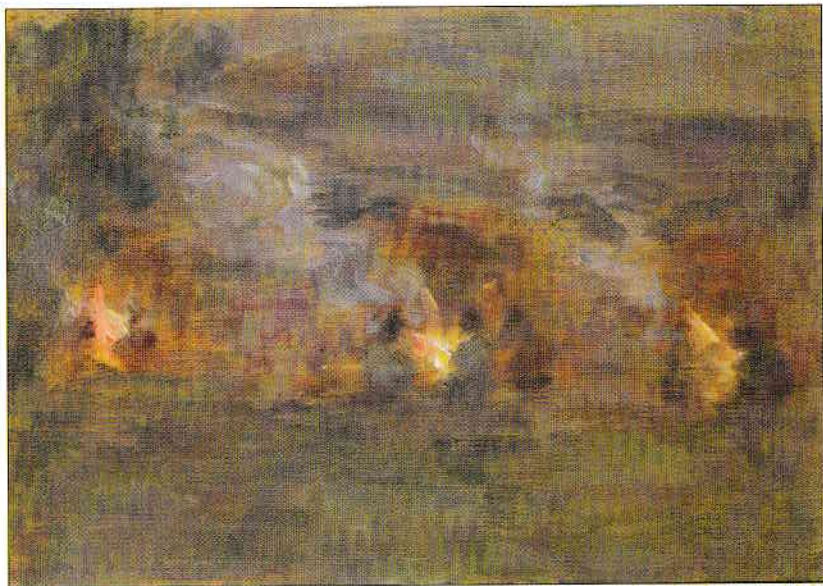
Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigánycsalád 1911. (olajfestmény)
magántulajdon

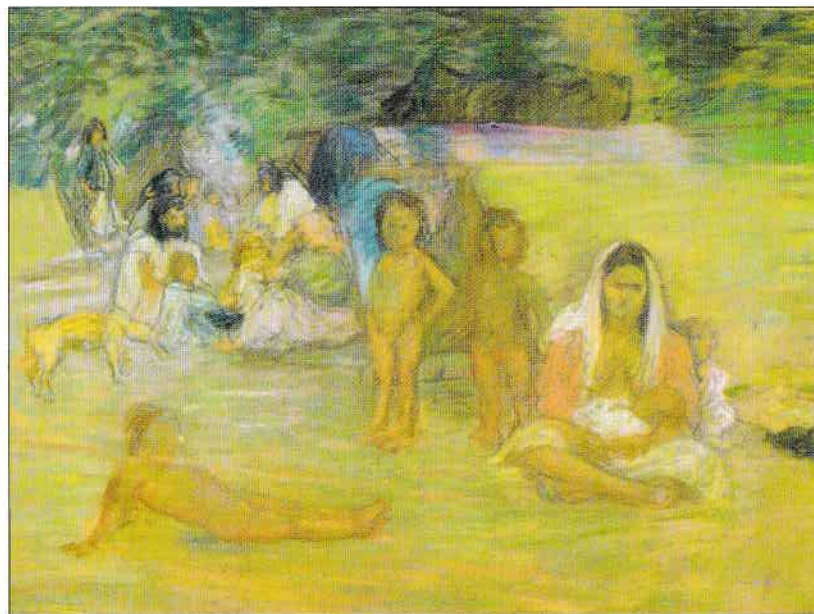

Kunffy Lajos

*Kunffy Lajos: Cigányok a tűz mellett 1911. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr*

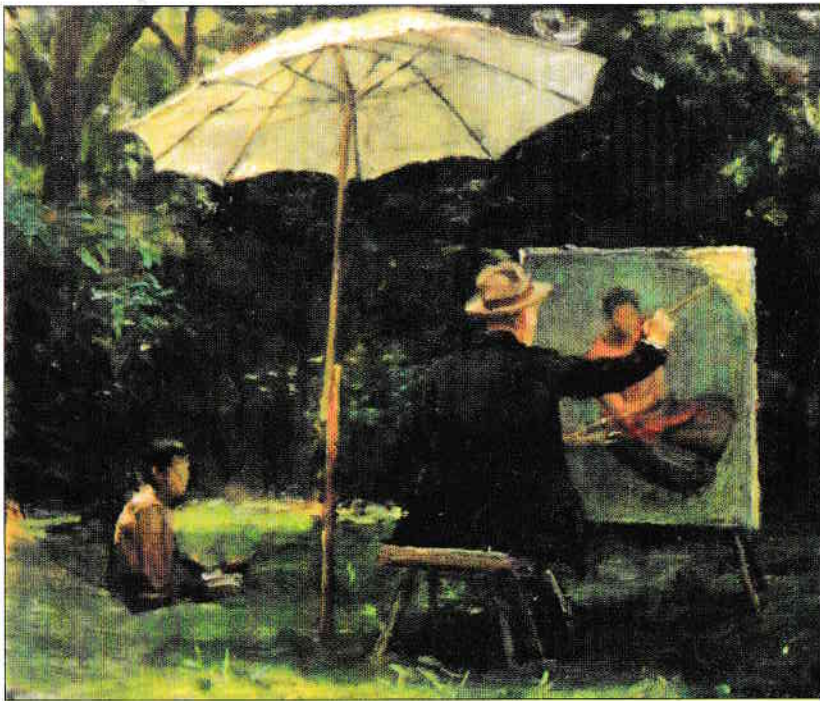
Kunffy Lajos

*Kunffy Lajos: Cigányok 1911. (pasztell)
magántulajdon*

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Iványi Grünwald cigánygyereket fest 1926. (olajfestmény)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Iványi Grünwald cigányokat fest 1926. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

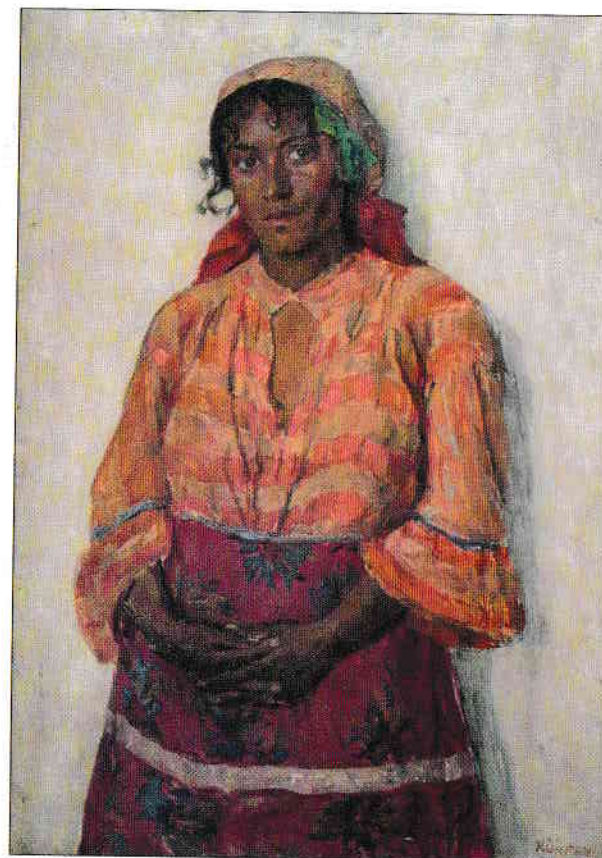

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányasszony lányával 1928. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

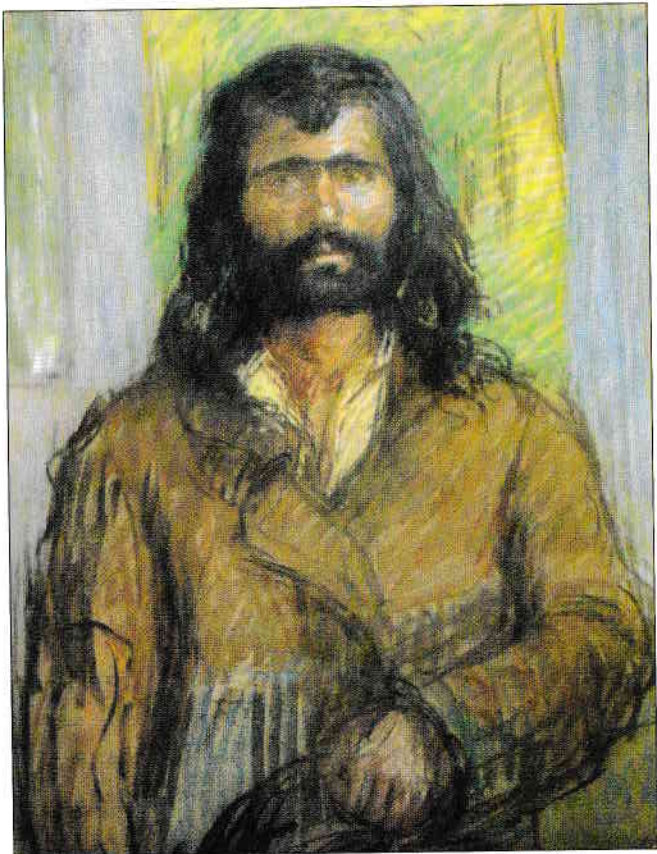
Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigánylány 1930. (olajfestmény)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Szakállas cigány 1910 k. (pasztell)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

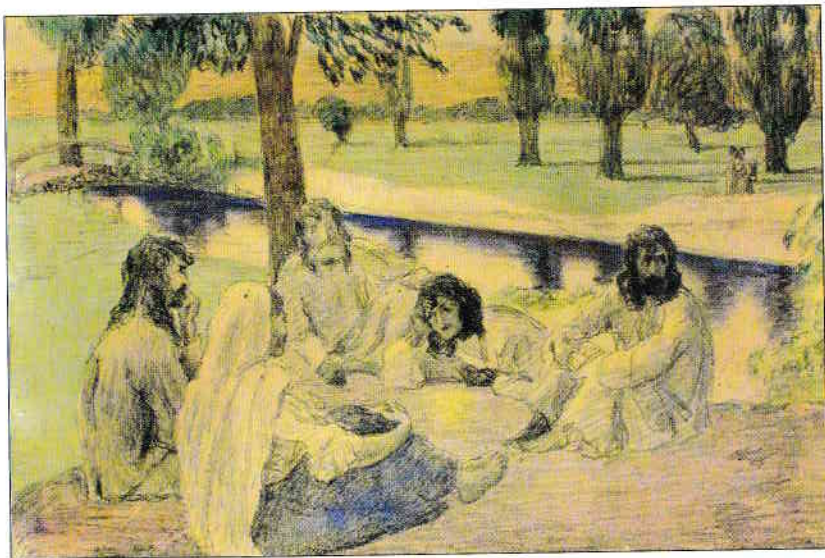
Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigánygyerek 1906 k. (pasztell)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

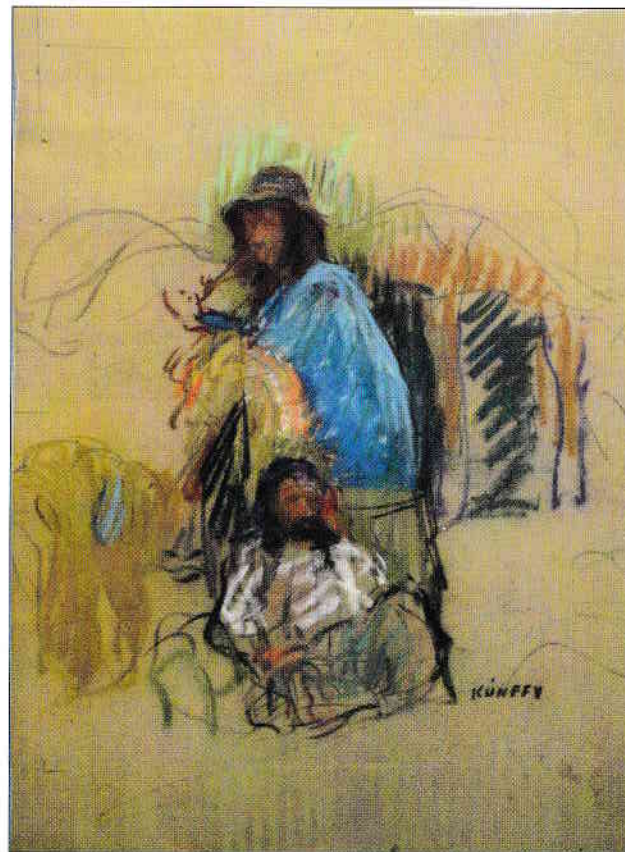

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Tanácskozó cigányok 1910 k. (színes litográfia)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányok (vázlat) 1906 k. (pasztell)
A Rippl-Rónai Múzeum tulajdona – Somogytúr

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányasszony korsóval 1922. (színes ceruza)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigányok a somogytúri utcán 1931. (olajfestmény)
magántulajdon

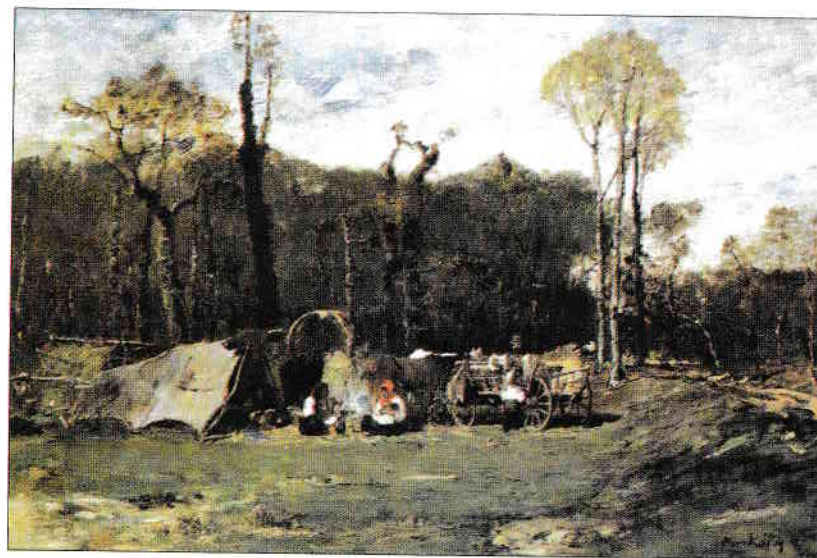
**CIGÁNYKÉPEK
A MAGYAR FESTÉSZETBEN**

Kunffy István

Böhm Pál (1839–1905): Muzsikászó 1870 k. (olajfestmény)
magántulajdon

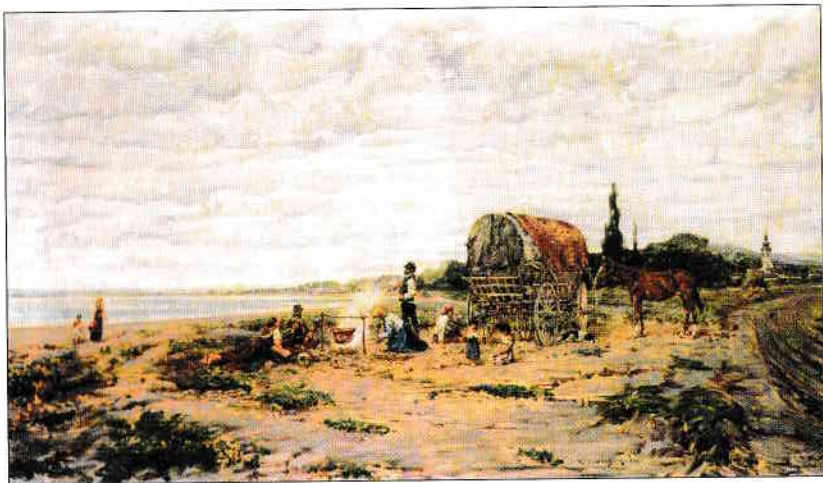
Kunffy István

Munkácsy Mihály (1844–1900): Cigányok az erdőszélen 1873. (olajfestmény)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Rubovics Márk (1867–1947): Készül a vacsora 1905. (olajfestmény)
magántulajdon

Kunffy Lajos

Csók István (1865–1961): Teknővájó cigányok 1903. (olajfestmény)

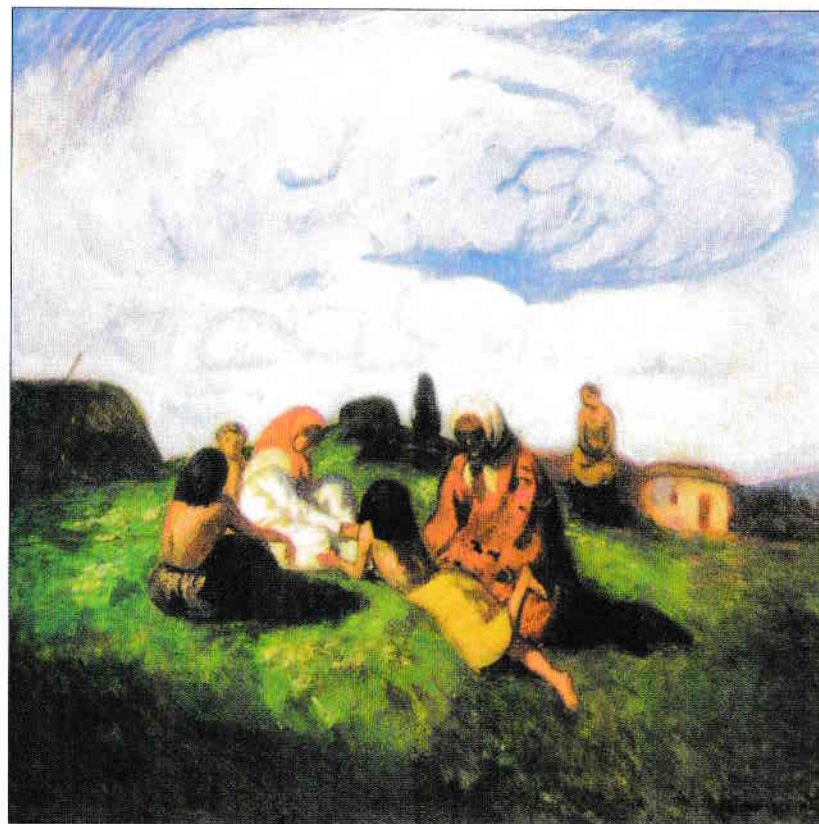

Keruffy József

Ferenczy Károly (1862–1917): Cigányok 1901. (olajfestmény)
A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

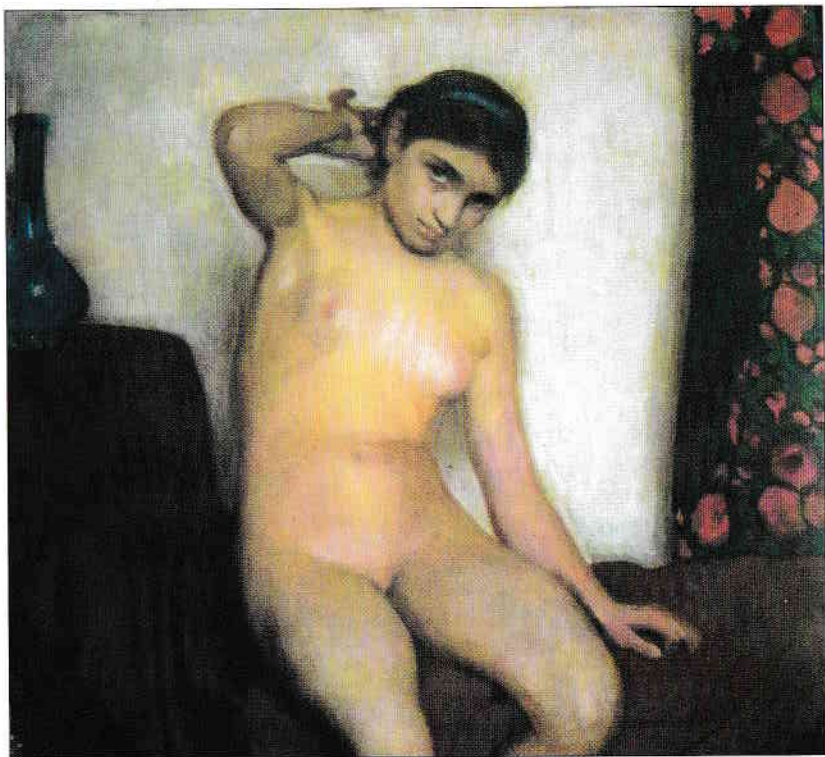
Keruffy József

Iványi Grünwald Béla (1867–1940): Cigányok (olajfestmény)

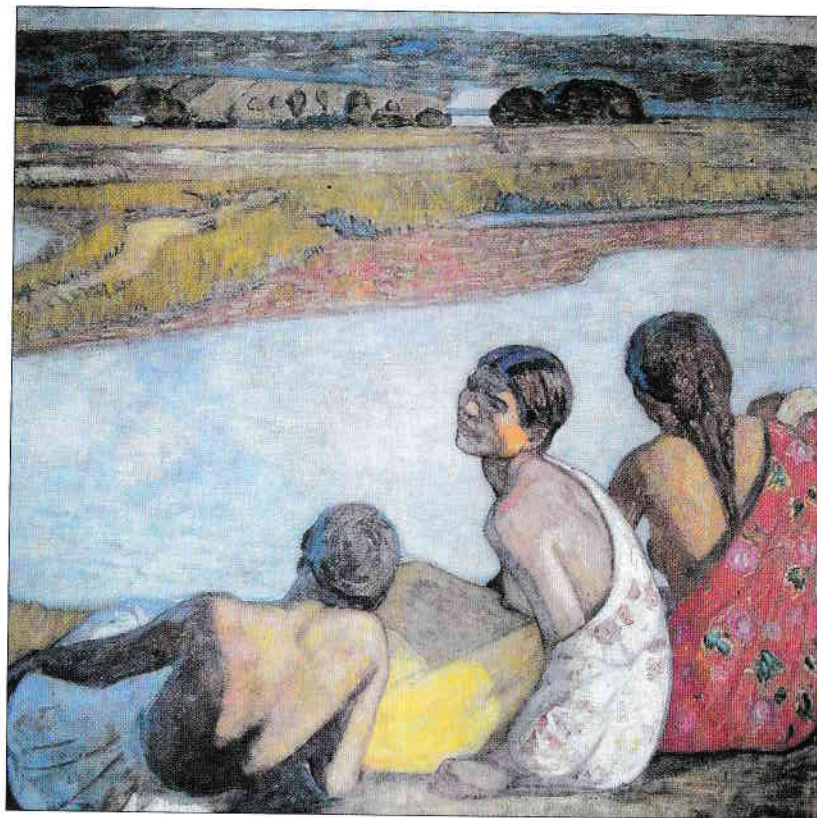

Károlyffy István

Réti István (1872–1945): Cigánylány 1912. (olajfestmény)
A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Károlyffy István

Iványi Grünwald Béla (1872–1945): Cigányok a Lápos partján 1909.

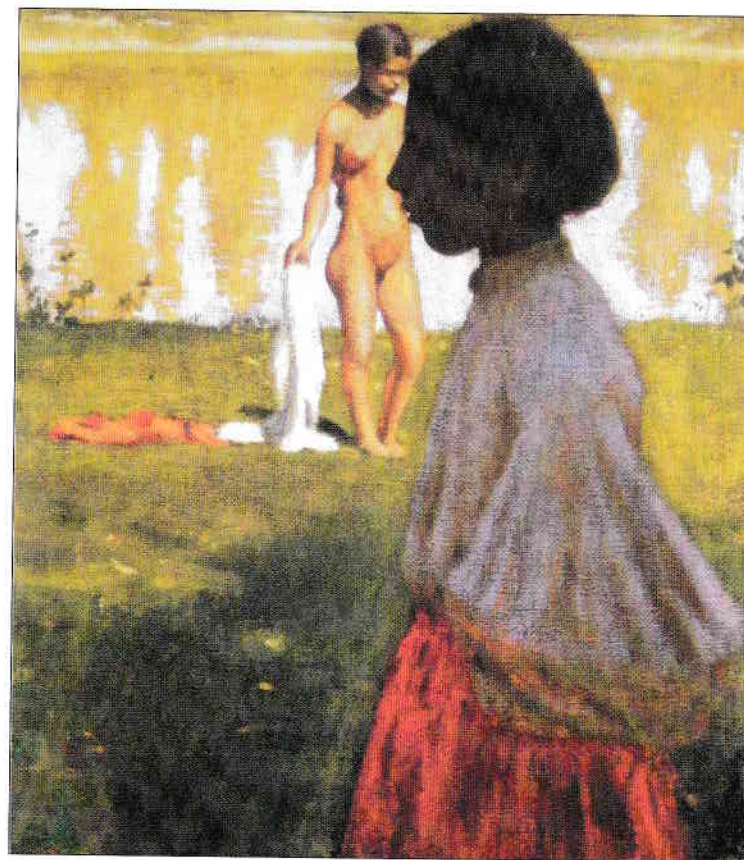

Kunffy *olaj*

Iványi Grünwald Béla (1867–1940): Cigányok (olajfestmény)

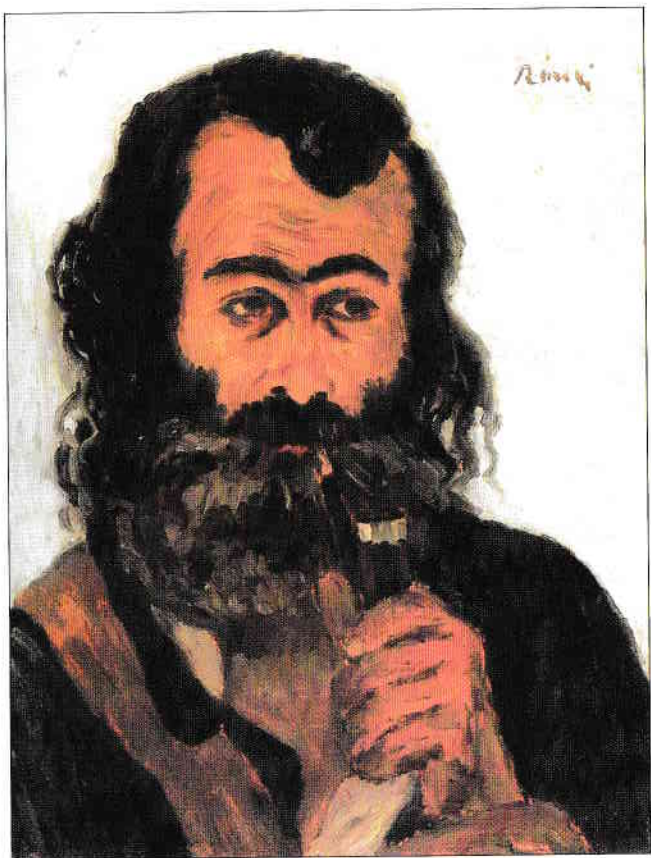
Kunffy *olaj*

Göröncsér Gundel János (1881–1908): Cigánylány és akt 1907 k. (olajfestmény)

Kerényi József

Rippl-Rónai József: Pipázó cigány 1907 k. (olajfestmény)
magántulajdon

Kerényi József

Dénes Valéria (1877–1915): Cigánylány 1913. (olajfestmény)
A Janus Pannonius Múzeum, Pécs tulajdona

Kisváros

Balázs János (1905–1977) (Salgótarján): Füstölgés 1973. (olajfestmény)
magántulajdon

Kisváros

Péli Tamás Károly (1948–1994): Családom 1994. (olajfestmény)
magántulajdon

Kunffy Lajos

KUNFFY LAJOS ÉLETRAJZI IDŐRENDJE

- 1869 Október 2-án született Orciban.
1874 körül Kaposvárra költözik a család. A Berzsényi utcában új házban élnek.
1881 Gálósfán nyaralnak
1885 Rajzórákat vesz Galimberti Alajostól
1886 Koroknyay Ottónál tanul rajzolni Kaposváron
1887 Gimnáziumi érettségi
1888 Budapesten joghallgató és bejár a Mintarajziskolába
1889 Vágó Pál műtermébe jár festést tanulni
1890 Tartalékos tiszti kiképzést kap
1890 München 3–4 hónapig Hollósy Simon iskolájában tanul.
1891 április 22-én a Münceni Akadémiára kerül.
1891 októberben Párizsba költözik
A Julian Akadémián 3 évig, 1891 október – 1894 június tanul, s 24 évesen végez. Párizsban megismerkedik Munkácsyval.
1894 A párizsi Szalonban kiállítják első képét, a „Five o'clock tea” (Öt órai tea)
Gálósfára megy nyaralni, plen air képet fest.
1894–96-ig befejezi a jogi egyetemet Budapesten. Gálósfán tanul a szigorlatra.
1896–97-ben egy évig él Münchenben, megfesti a Jeremiást és a Jóbót a milleniumi kiállításra.
1898 Két évig Franciaországban él, otthoni megszakításokkal
1898 nyarán Beg Meil -ben a bretagnei tengerparton festi a Bretagnei tengerparton c. képet.
1899 Vargán falusi típusok arcképeit festi. Budapesten bérel műtermet.

Kunffy Lajos

- 1901 Budapest, sikeres kiállítási szereplés a Múcsarnok Téli Tárlatán.
1901 Házassága Tiller Ellával, olaszországi nászutazás.
1901 Októberben Párizsba költöznek, a következő évben megszületik fiúk, Zoltán (Zitán).
Nyári hazautazásokkal 12 évig élnek Párizsban.
1903 Megismerkedik Rodinnel. Francia művészeknek szervez kiállítást Budapesten. Normandiában nyaral és fest. A Salon d'Automne zsűrimentes taggá választja.
Barátság Sauer Emil zongoraművésszel.
1904 Vargán nyaral és fest Rippl-Rónaival.
1905 Megkapja a Francia Becsületrendet. Apjától megkapja az 1000 holdas somogytúri birtokot. A cigányképek kezdete.
1907 Elkészül a Somogytúri gyermektemetés c. kép. Minden nyáron készül egy nagyobb somogytúri kompozíció, amely Párizsban kerül kiállításra.
1909 Somogytúron műtermet épít.
1910 Károly nevű testvérével túristaként Londonba utazik.
1912 A Kunffy család nemességét kap.
1913 Az év elején 144 képből álló, önálló kiállítása nyílik Párizsban a Georges Petit Galériában. Búcsúzás Párizstól. Tuniszban nyaral a család, sok úti vázlat készül.
1914 Hús évig Budapesten a Belgrád rakparti társasházban laknak, a nyarakat Somogytúron töltik.
1918 Barátság Jászi Oszkárral. Kapcsolatba kerül Károlyi Mihály köztársasági elnökkel.
1924 Kiállítja 284 db képét Budapesten a Nemzeti Szalonban. A Képzőművészeti Egyesület alelnökévé választja.
1926 Utazás, múzeumlátogatások Spanyolországban
1927 Kiállítás 41 képből a Múcsarnokban.

Kunffy Lajos

- 1930 Kulturális küldetést végez Klebersberg közoktatásügyi miniszter megbízására Iványi Grünwald Bélával Szerbiában és Romániában.
- 1932 Végleg Somogytúrra költözik. Újítt a festői modorán: vékony festékréteggel fest fehér alapvászonon. 1932-ben és 1933-ban közös kiállítás Iványi Grünwalddal Kaposváron.
- 1937–38-ban a dalmát tengernél fest. Épe betegséggel kerül hosszas gyógykezelésre.
- 1942 Kiállítás Budapesten a Tamás Galériában.
- 1944 A művészt és feleségét a tabi zsidó gettóba hurcolják. Művészi érdemei miatt mentességet kap a zsidó törvény alól. Budapesten a Gellért Szállóban éli át a város ostromát.
- 1945 Kifosztják somogytúri otthonát, 1000 képe eltűnik. Államosítják a birtokát. Mentésül a földbirtokosok internálása alól.
- 1950 Megírja a „Visszaemlékezéseim” című memoárját.
- 1952 Önálló kiállítás a kaposvári múzeumban.
- 1953 Glatz Oszkárral közös kiállítás az Ernst Múzeumban.
- 1958 A műtermét, mint állandó kiállítást, Kunffy Képtárrá avatják.
- 1959 A Munka Érdemrendet, 1960-ban az Érdemes Művész kitüntetést kapja meg.
- 1961 Önálló kiállítása az Ernst Múzeumban.
- 1962 Kaposváron meghal. Somogytúron temetik el.
- 1979-től a somogytúri lakóház és műterem együttese Kunffy Lajos Emlékmúzeum.

Irodalom: Horváth János: Kunffy Lajos (Kaposvár, 2005.)

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Cigánylány (litográfia)

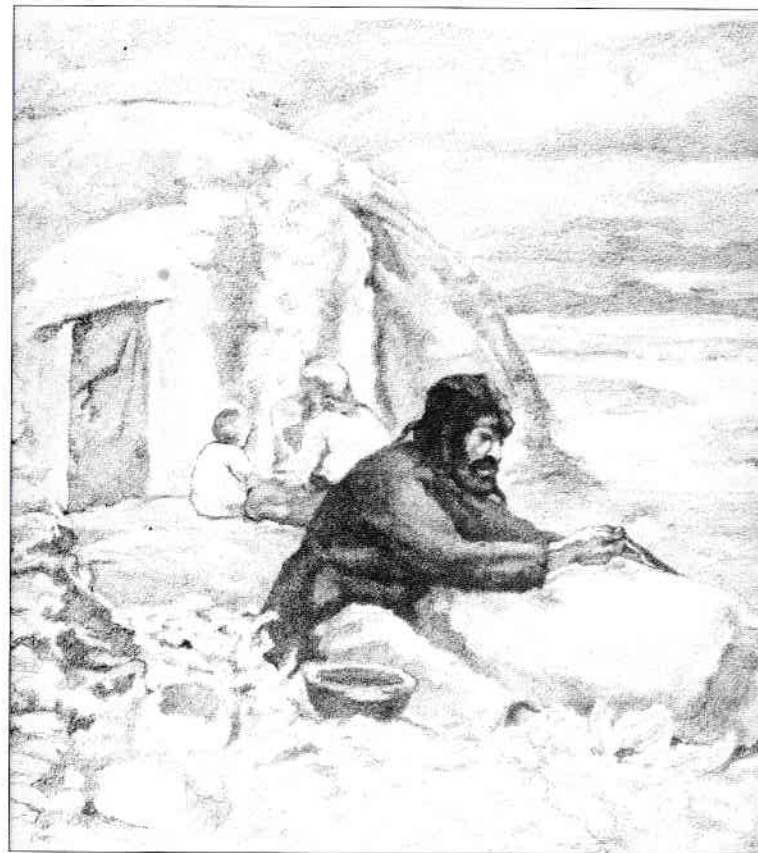

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Fiatál cigánypár a somogytúri utcán (litográfia)

Kunffy Lajos

Kunffy Lajos: Teknővájó cigány (litográfia)

Károlyffy György

KAPOSVÁR, 2006.

A katalógust írta és szerkesztette:
Horváth János

Katalógus tervei, technikai szerkesztés:
Matuczka Ferenc

Fotó:
Gózszy Gáborné

ISBN: 963 7212 50 7

Kiadja a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága

Felelős kiadó:
Dr. Winkler Ferenc megyei múzeumigazgató

Nyomdai munkák:
Pethő Nyomda, Kaposvár

Ad-9072-2006